

Yttrande över Ökad kompetens om neuropsykiatriska svårigheter och sex och samlevnad i lärarutbildningarna

U2020/00176/UH

Skolinspektionen har beretts möjlighet att yttra sig över promemorian *Ökad kompetens om neuropsykiatriska svårigheter och sex och samlevnad i lärarutbildningarna*. Skolinspektionen välkomnar förslagen då problematiken under en längre tid uppmärksammats av myndigheten.

Nedan redovisas Skolinspektionens samtliga ställningstaganden.

6. Ett examensmål utvidgas i syfte att säkerställa kompetens om neuropsykiatriska svårigheter

Skolinspektionen tillstyrker förslaget men har synpunkter på hur förslaget tar sig uttryck i examensordningen och föreslår istället att det nya tillägget neuropsykiatriska svårigheter får en egen strecksats istället för att skrivas in i en befintlig. Skolinspektionens förslag lyder *visa förmåga att hantera och bemöta elever med olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och liknande svårigheter*. *Anledningen är att Skolinspektionen inte anser att den i promemorian föreslagna strecksatsen motsvarar syftet som framgår i motivtexten. Strecksatsen tar endast sikte på behovet av att en lärare i samverkan med andra ska kunna identifiera och hantera och missar därför det mer angelägna behovet av att lärare även utan samverkan med andra måste kunna ha individuell kompetens att bemöta och ha adekvat/korrekt förhållningsätt gentemot elever med specialpedagogiska behov inom såväl undervisningssituationer men även utbildningen i stort.*

Av motivtexten till förslaget framgår vikten av att studenterna tränas i en förståelse för samt bemötande och förhållningsätt gentemot barnen och eleverna. Detta överensstämmer med de iakttagelser som Skolinspektionen gjort i sin tillsyn utifrån individärenden, anmälningar till Lärarnas ansvarsnämnd samt inom myndighetens kvalitetsgranskning¹. Det behöver finnas en underliggande förståelse för de metoder som används och vad de syftar till att uppnå, liksom en förståelse för hur det egna förhållningsättet och bemötandet spelar en avgörande roll för elevens möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Om detta inte finns, kommer inte de konkreta metoderna att få avsedd effekt. Just denna förståelse, att kunna *bemöta och*

---

¹ Tematisk kvalitetsgranskning 2018, *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*, dnr 400-2016-11440

hantera, ryms inte inom den föreslagna strecksatsens tillägg i promemorian, men skulle däremot kunna tydliggöras i en egen strecksats.

Skolinspektionen menar vidare att när en färdighet ska inrymmas inom en övergripande färdighet i en författning såsom i promemorians föreliggande förslag, finns risk att den infångade färdigheten får en särställning i och med att den särskilt framhålls. Neuropsykiatriska "svårigheter" inbegrips redan med automatik i strecksatsen *visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov*. Därför kan promemorians förslag ge en oönskad signal att neuropsykiatriska "svårigheter" ska ges mer uppmärksamhet än övriga specialpedagogiska behov.

Vidare finner Skolinspektionen det i promemorian föreslagna "neuropsykiatriska svårigheter" som ett alltför vitt begrepp. Om samma begrepp skulle komma att användas i författningar som rör skolan och därmed vara föremål för tillsyn, skulle begreppet vara behäftat med tolkningssvårigheter. Myndigheten föreslår därför att den utvidgade benämningen som skrivs fram i motivtexten, "olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och liknande svårigheter", istället används i strecksatsen.

7. Ett nytt examensmål införs i syfte att säkerställa kompetens om sex och samlevnad

Skolinspektionen tillstyrker förslaget, vilket ligger i linje med de erfarenheter som Skolinspektionen tagit del av.

I sammanhanget vill myndigheten dock lyfta problematiken att elever på de program som inte innehåller naturkunskap kan gå miste om skolans arbete med sex- och samlevnadsundervisning. Det gäller elever på naturvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet och introduktionsprogrammen.

I ärendets handläggning har följande medarbetare ingått: Enhetschef Cecilia Kjellman, jurist Frida Ahlsén, utredare Stefanie Luthman och utredare Therése Mineur.

Tommy Lagergren
Biträdande generaldirektör
Beslutande

Charlotte Wieslander
Utredare
Föredragande